

Övergripande konsekvensutredning av förslaget om att införa en ny regelstruktur

Förord

Arbetsmiljöverket har grupperat och sorterat alla paragrafer i sina föreskrifter på ett annat sätt än tidigare. Enligt vår egen terminologi har vi sorterat reglerna enligt en ny struktur.

Förenklat uttryckt har vi slagit ihop många grundförfattningar till färre men mer omfattande föreskrifter. Vi har samtidigt delat in föreskrifterna i avdelningar och kapitel och gjort en klarspråksgranskning av hela regelverket.

I denna konsekvensutredning redogörs i Del 1 för bakgrund och motiv till detta arbete och hur det har bedrivits. Del 2 innehåller den konsekvensutredning som Arbetsmiljöverket ska göra enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Denna tar upp sådana förändringar och konsekvenser som uppstår i och med att reglerna flyttas från en regelstruktur till en annan. I de fall det har gjorts sakliga förändringar av reglernas innebörd finns sådana beskrivna i en konsekvensutredning för vardera föreskrift.

Innehållsförteckning

Förord	2
Sammanfattning	5
DEL 1 - Arbetet med att sortera reglerna i en ny struktur.....	7
Bakgrund.....	7
Arbetsmiljöverkets nuvarande regelverk.....	7
Programmet för regelförnyelse	7
Tankar om en ny struktur väcks	7
Förslaget om ny struktur blir utveckling i det ordinarie föreskriftsarbetet.....	7
Den nya strukturen tar form.....	8
Den nya regelstrukturen	8
Motiv till arbetet med den nya regelstrukturen	9
Ett mer sammanhållet regelverk gör det lättare att hitta	9
Tydligare regler och allmänna råd gör det lättare att förstå.....	9
Regelvård - en regelgivares skyldighet.....	9
Styrande principer i arbetet med att införa en ny regelstruktur	10
Huvudprincip - reglerna ska vara desamma som tidigare	10
Tydligare koppling mellan SAM och andra föreskrifter	10
Inga onödiga dubbelregleringar	12
Enklare språk.....	12
Jämställdhet	13
Lättare att förstå vem reglerna riktar sig till	13
Övriga ändringar.....	14
Enhetliga rubriker.....	14
Genomgång av allmänna råd	15
Översyn av definitioner	16
Undantaget som innebär regelutveckling	16
Samråd med arbetsmarknadens parter och andra.....	16
Forum för samråd	16
Synpunkter har ibland varit kritiska	17
DEL 2 - Konsekvensutredning.....	19
1. Denna konsekvensutrednings förhållande till mer specifika utredningar	19
2. Beskrivning av problemet.....	19
3. Bemyndiganden	20

4. Bedömning av om föreskrifterna överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska Unionen.....	20
5. Vilka som berörs av regleringen.....	21
5.1 Antal företag som berörs.....	21
5.2. Andra som berörs.....	22
6. Beskrivning av förslaget och dess konsekvenser	22
6.1 Ny struktur kräver aktualisering av befintlig information och utbildningsinsatser	22
6.2 En tydlighet om vilka regler som gäller för vem kan uppfattas som en förändring	24
6.3 Andra effekter.....	26
7. Alternativa lösningar och övervägda regleringsalternativ	28
7.1 Alternativa lösningar.....	28
7.2 Övervägda regleringsalternativ	29
8. Överväganden enligt 14 kap. 3 § regeringsformen	29
9. Effekter för kommuner och regioner.....	29
10. Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag	29
11. Vilka andra kostnader och förändringar är aktuella för företag.....	30
12. Påverkan på företagen.....	30
12.1 Påverkan av konkurrensförhållanden.....	30
12.2 Annan påverkan.....	30
13. Särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning	30
14. Särskild hänsyn beträffande tidpunkten för ikraftträdande.....	31
15. Behov av speciella informationsinsatser.....	31
16. Hur samråd genomförs	32
17. Kontaktuppgifter till Arbetsmiljöverket.....	32
Bilaga 1 - Indelning av Arbetsmiljöverkets föreskrifter enligt den nya regelstrukturen.....	33
Bilaga 2 - Intervjusvaren.....	36

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket har sett över alla sina föreskrifter och sorterat in dessa i en ny regelstruktur. Samtidigt som detta har gjorts har reglerna setts över rent språkligt genom klarspråksgranskning. När de omsorterade reglerna börjar gälla i nya föreskrifter kommer alla nuvarande föreskrifter att upphävas. Vi går från en regelstruktur till en annan.

De viktigaste skälen till denna förändring är följande:

- Ett mer överblickbart och sammanhållet regelverk som det ska bli lättare att hitta i och som gör det lättare att förstå vilka regler som gäller på en arbetsplats.
- Ett regelverk som det ska vara lättare att förstå. Både genom ett enklare och enhetligare språk på många ställen, men exempelvis också genom att det på många ställen har gjorts tydligare vem som är ansvarig för att reglerna efterlevs.

Sammantaget är syftet att det ska leda till större kunskap om Arbetsmiljöverkets föreskrifter och gynna reglefterlevnaden, vilket i en förlängning också kan ge ökade förutsättningar för en god arbetsmiljö som motverkar att arbetstagare blir skadade, sjuka eller dör av jobbet.

Att byta ut alla gällande föreskrifter mot andra där i stort sett samma regler finns, men samlade och sorterade på ett annat sätt, kommer att innebära en omställning för alla som på olika sätt är berörda av Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Vi har därför låtit genomföra en särskild undersökning för att få en uppfattning om vilka kostnader och andra konsekvenser som berörda kommer att få vid omställningen till den nya regelstrukturen. Resultaten från den undersökningen gav en bild av att de kostnadskrävande konsekvenser som uppstår handlar om

- uppdatering av informationsmaterial och -system,
- uppdatering av utbildningsmaterial,
- utbildning av chefer, och
- utbildning av nyckelpersoner inom arbetsmiljöområdet, exempelvis HR eller skyddsombud.

I undersökningsrapporten görs en mycket grov skattning att de kostnader som orsakas av förändringen kan komma att handla om cirka 735 miljoner kronor, ett belopp som ska tolkas med stor försiktighet. I rapporten framhålls att den beräknade summan ska sättas i relation till att kunskaper om regelverket inom arbetsmiljöområdet alltid måste finnas. Det innebär att arbetsgivare ändå varje år har en kostnad för att underhålla informationssystem och utbilda personal. Hela summan ska alltså inte ses som en kostnad som bara orsakas av införandet av den nya strukturen utan den är samtidigt också en kunskapsinvestering.

På sikt skulle en viss besparing kunna uppstå om det visar sig att den nya strukturen, kompletterad med en språklig uppfräschning, innebär att föreskrifterna

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

blir lättare att läsa och förstå. I stället för att räkna detta som en besparing vill Arbetsmiljöverket peka på att det är en positiv faktor att väga in när kostnaderna bedöms. Skulle förändringen dessutom leda till en ökad regelefterlevnad kan det i sin tur också leda till att färre blir skadade, sjuka eller dör av jobbet.

DEL 1 – Arbetet med att sortera reglerna i en ny struktur

Bakgrund

Arbetsmiljöverkets nuvarande regelverk

Arbetsmiljölagen (1977:1160; AML) beslutades 1977 efter ett omfattande utredningsarbete. Bakom beslutet fanns en bred politisk enighet. Lagen syftar till att skydda arbetstagare och även exempelvis värnpliktiga, vårdtagare och skolelever. Reglerna riktar sig i stor utsträckning till arbetsgivare men också ibland till andra aktörer, exempelvis ensamföretagare. Helhetssyn präglar lagen, vilket innebär att hänsyn ska tas till alla faktorer som påverkar arbetstagarnas hälsa. Exempelvis är organisatoriska och sociala risker i arbetsmiljön starkare betonade än i tidigare lagar om arbetarskydd. Lagen är en ramlag och till den preciserar Arbetsmiljöverket krav i form av föreskrifter, inklusive föreskrifter som följer av EU-direktiv inom vårt område.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter bygger till stor del på AML och de bemyndiganden som finns i arbetsmiljuförordningen (1977:1166). För närvarande finns det 67 föreskrifter i myndighetens författningssamling från 1981 och framåt, vilket innebär att det skiljer nästan 40 år mellan de äldsta och yngsta föreskrifterna.

Programmet för regelförnyelse

Under 2016 påbörjades ett större utvecklingsarbete inom Arbetsmiljöverket, kallat Programmet för regelförnyelse. Programmet skulle samordna flera olika aktiviteter eller uppdrag som alla syftade till att utveckla och förbättra myndighetens arbete med regler. Arbetet med regler handlade inte bara om att utforma regler utan exempelvis också om att kommunicera och följa upp regler. Programmet syftade till att åstadkomma ett modernt och framåtsyftande regelverk som är tydligt, tillgängligt och relevant i hela arbetslivet. Programmet hade tillgänglighet, användbarhet och jämställdhet som styrande principer för att göra reglerna så bra som möjligt för alla.

Tankar om en ny struktur väcks

Inom Programmet för regelförnyelse presenterades ett förslag på en ny struktur för Arbetsmiljöverkets regler. Förslaget arbetades fram i två på varandra följande projekt¹. Huvudmotivet för en ny struktur är att skapa ett mer överblickbart och sammanhållet regelverk.

Förslaget om ny struktur blir utveckling i det ordinarie föreskriftsarbetet

I januari 2018 beslutade Arbetsmiljöverket att programmets förslag till ny regelstruktur skulle införas och ett omfattande projektarbete påbörjades för att se över alla föreskrifter.

¹ Rapport översyn av regelstrukturen på Arbetsmiljöverket (dnr 2016/045973) samt Ny regelstruktur för Arbetsmiljöverkets föreskrifter – är det möjligt? (dnr 2017/008730)

Den nya strukturen tar form

Lite förenklat innebär den nya strukturen att dagens 67 föreskrifter slås ihop till färre men mer omfattande föreskrifter. I många fall föreslås att en nuvarande föreskrift i fortsättningen utgör ett kapitel i en mer omfattande föreskrift. Exempelvis blir dagens föreskrifter om buller (AFS 2005:16) ett kapitel i de föreslagna föreskrifterna om vanliga risker i arbetsmiljön och dagens föreskrifter om användning och kontroll av trycksatta anordningar (AFS 2017:3) föreslås bli två kapitel i de föreslagna föreskrifterna om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning. Den nya strukturen kan i sin helhet presenteras som i bild 1.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd

Bild 1. Schematisk bild över Arbetsmiljöverkets regler i ny struktur.

Den nya regelstrukturen

Den nya regelstrukturen innehåller 14 föreskrifter fördelade på tre delar, Arbetsmiljöverkets nuvarande 67 föreskrifter är insorterade i dessa 14 föreskrifter. De tre delarna innebär ingen juridisk hierarki.

Föreskrifterna 1.1 – 1.8 är indelade efter olika juridiska roller i arbetsmiljöarbetet.

Föreskrifterna 2.1 – 2.3 innehåller regler om arbetsmiljörisker, användning av utrustning och utformning av arbetsplatser.

Föreskrifterna 3.1 – 3.3 innehåller regler om risker vid särskilda typer av arbeten och regler om specifika kontroller.

De nuvarande numreringarna i strukturbilden är arbetsbeteckningar som kommer att försvinna. Alla föreskrifter kommer att ingå i Arbetsmiljöverkets författningssamling och i samband med att de beslutas kommer de att få nya beteckningar, till exempel AFS 2021:1.

Bilaga 1 visar hur Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter är insorterade i den nya regelstrukturen.

Motiv till arbetet med den nya regelstrukturen

Ett mer sammanhållet regelverk gör det lättare att hitta

På arbetsplatser gäller flera av våra nuvarande föreskrifter parallellt. På samma arbetsplats kan arbetsgivaren till exempel behöva ta hänsyn till föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete, arbetsplatsens utformning, buller, belastningsergonomi, smittrisker, våld och hot och många andra föreskrifter. Ett av motiven till förslaget om ny struktur är att färre föreskrifter underlättar för arbetsgivare och andra att få en överblick av hela regelverket och vad man har att förhålla sig till.

Tydligare regler och allmänna råd gör det lättare att förstå

Föreskrifterna är färgade av tidsperioden när de är skrivna. Det skiljer nästan 40 år mellan de äldsta och de mest nyskrivna paragraferna vilket innebär att språket skiljer sig. En bristande enhetlighet i språket kan leda till att det blir svårare att förstå vad vi menar. Med hjälp av klarspråksbearbetning har reglerna blivit något tydligare.

Utformningen av allmänna råd har också förändrats över tid, främst det senaste årtiondet. Det innebär att dagens allmänna råd inte har en enhetlig utformning.

Arbetet med att se över språk och allmänna råd är alltså inte något som har med den nya strukturen att göra, på annat sätt än att arbetet med regelstrukturen har utgjort ett lämpligt tillfälle för ett sådant arbete. Arbetet med språk och allmänna råd hade kunnat göras även om strukturen inte förändrats.

Regelvård – en regelgivares skyldighet

En regelgivande myndighet har en skyldighet att också vårda och utveckla sitt regelverk. Arbetsmiljöverket förändrar kontinuerligt i sina föreskrifter, men det sker huvudsakligen med en viss typ av föreskrifter i taget. Det har länge funnits ett behov av att se över helheten, men resursmässigt är det svårt att få möjlighet att

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

göra ett så omfattande arbete. Arbetet med att sortera om alla reglerna har därför samtidigt inneburit en möjlighet att se över helheten.

Styrande principer i arbetet med att införa en ny regelstruktur

Huvudprincip – reglerna ska vara desamma som tidigare

Som huvudprincip har gällt att arbetet med att sortera reglerna enligt en ny struktur har gjorts utan att reglerna har förändrats i sak. Samma skyddsnivå som gäller i dag, ska som huvudprincip också gälla efter införandet av en ny struktur. Kraven på chefers och arbetsledares kunskaper och kännedom om arbetsmiljöregler och risker ska därmed inte förändras.

Tydligare koppling mellan SAM och andra föreskrifter

Hänvisningar mellan SAM och andra föreskrifter

Syftet med genomgången av reglerna för systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) har bland annat varit att förtydliga förhållandet mellan SAM och övriga föreskrifter som riktar sig till arbetsgivare.

I det nya förslaget till föreskrifter har nuvarande SAM-paragrafer samlats i föreskrifterna om grundläggande arbetsmiljöregler – för dig som har arbetsgivaransvar. SAM-paragraferna är i stort sett oförändrade jämfört med hur regelverket ser ut i dag. Det innebär att SAM ska bedrivas och organiseras på samma sätt som i dag.

Kapitlet om SAM har dock kompletterats med en hänvisningsparagraf som informerar om att det på andra håll i regelverket finns krav som preciserar olika aktiviteter i SAM.

I alla föreskrifter som riktar sig till arbetsgivare har införts en hänvisningsparagraf i början av respektive föreskrift. Hänvisningsparagrafen informerar om att den som ansvarar för arbetsmiljöarbetet ska hantera varje enskild risk inom ramen för sitt systematiska arbetsmiljöarbete.

Precisera delar av SAM i stället för att dubbelreglera

I Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete framgår av 8 § att arbetsgivaren regelbundet ska undersöka arbetsförhållandena och bedöma riskerna för att någon kan komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet. I många av Arbetsmiljöverkets andra nuvarande föreskrifter förekommer onödiga dubbelregleringar, där det ställs krav på att arbetsgivaren ska undersöka och riskbedöma, trots att detta redan är reglerat i föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. I förslaget till nya föreskrifter har vi tagit bort dem. I stället har vi infört följande rubriker genomgående i de kapitel som riktar sig till arbetsgivare:

- Undersökning och riskbedömning.
- Åtgärder.
- Kunskaper.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Under dessa rubriker kan vi göra preciseringar av det systematiska arbetsmiljöarbetet. I exempelvis kapitel 4 om buller i föreskrifterna om vanliga risker i arbetsmiljön ska det i fortsättningen inte finnas bestämmelser om att göra en undersökning av risker för buller eftersom det redan framgår i kapitlet om systematiskt arbetsmiljöarbete. I kapitlet om buller preciseras i stället vad en arbetsgivare behöver ta hänsyn till när just buller behöver undersökas och riskbedömas.

Här är två konkreta exempel på hur kraven på undersökning och riskbedömning har förändrats i enskilda föreskrifter:

Exempel på föreskriftstext om undersökning och riskbedömning

<p>Nuvarande lydelse: Arbetsgivaren ska undersöka arbetsförhållandena och bedöma de risker som kan uppkomma till följd av exponering för vibrationer i arbetet.</p>	<p>Förslag: I undersökningen och riskbedömningen av vibrationer ska arbetsgivaren uppskatta hur stor arbetstagarnas vibrationsexponering är. [...]</p>
<p>Exemplet hämtat från 4 § nuvarande föreskrifter om vibrationer (AFS 2005:15)</p>	<p>Exemplet hämtat från 4 §, 6 kap. om vibrationer i föreskrifterna om vanliga risker i arbetsmiljön.</p>
<p>Arbetsgivaren ska undersöka om arbetstagarna utför arbete med arbetsställningar och arbetsrörelser, manuell hantering samt repetitivt arbete som kan vara hälsofarligt eller onödigt tröttande. Synförhållanden ska också undersökas för att ta reda på om de påverkar arbetsställningarna och arbetsrörelserna negativt. Arbetsgivaren ska bedöma om belastningarna enskilt eller i kombination kan innebära risk för skador i rörelseorganen och på stämbanden. [...]</p>	<p>4 § När arbetstagare utför arbetsmoment som kan innebära hälsofarliga eller onödigt tröttande belastningar, ska arbetsgivaren i sin undersökning av arbetsförhållandena, särskilt ta hänsyn till</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. arbetsställningar, 2. arbetsrörelser, 3. manuell hantering, 4. repetitivt arbete, 5. handintensivt arbete, samt 6. synförhållanden som kan påverka arbetsställningarna och arbetsrörelserna negativt. [...]
<p>Exemplet hämtat från 4 § nuvarande föreskrifter om belastningsergonomi (AFS 2012:2)</p>	<p>Exemplet hämtat från 4 §, 2 kap. om belastningsergonomi i föreskrifterna om vanliga risker i arbetsmiljön.</p>

Uppfylla artiklar om ramdirektivet som finns i särdirektiven

Ramdirektivet, 89/391/EEG, som bland annat har införts genom SAM, gäller när arbetsgivaren hanterar alla risker på arbetsplatsen, även de som regleras av särdirektiven. Till exempel buller, vibrationer och elektromagnetiska fält. Särdirektiven ska alltså inte hindra att arbetsgivaren också tillämpar reglerna i ramdirektivet.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

I de flesta särddirektiv finns det en artikel som beskriver att ramdirektivet gäller. I den nya regelstrukturen införlivas denna artikel genom den hänvisning till arbetsmiljölagen och SAM som skrivs in i avdelning I, kapitel 1, i de föreskrifter som helt eller delvis vänder sig till arbetsgivare.

Inga onödiga dubbelregleringar

När samma sak regleras på mer än ett ställe har vi sett över det och tagit bort sådana dubbelregleringar som är onödiga. Vissa andra dubbelregleringar har vi låtit vara kvar eftersom vi bedömer att de underlättar för att förstå reglerna.

Exempel på hantering av dubbelreglering - ögonspolningsanordning

<p>Nuvarande föreskrifter: Krav på ögonspolningsanordning finns i nuvarande föreskrifter om arbetsplatsens utformning (AFS 2009:2), nuvarande föreskrifter om första hjälpen och krisstöd (AFS 1999:7) och i nuvarande föreskrifter om blybatterier (AFS 1988:4).</p>	<p>Förslag: Kraven på ögonspolningsanordning finns i föreskrifterna om utformning av arbetsplatser. I de allmänna råden till kapitlet om första hjälpen och krisstöd i föreskrifterna om grundläggande arbetsmiljöregler – för dig som har arbetsgivaransvar görs en hänvisning till föreskrifterna om utformning av arbetsplatser. I avsnittet om blybatterier i föreskrifterna om vanliga risker i arbetsmiljön kvarstår de specifika krav på ögonspolningsanordning som är viktiga i det sammanhanget.</p>
--	--

Enklare språk

Regler som är lätta att förstå kan bidra till att färre blir sjuka, skadas eller dör i arbetslivet. Därför har paragrafer som behållits i regelverket genomgått en språklig översyn med fokus på klarspråk.

Utgångspunkten för klarspråksgenomgången har varit att:

- Göra punktlistor där det går.
- Sätta kommatecken runt delar i meningar.
- Byta ut ord mot vardagligare ord eller fraser där det behövs.
- Ange en aktör i meningen.
- Sätta det viktigaste verbet så tidigt som möjligt.

Huvudprincipen i klarspråksarbetet har varit att inte ändra sakinnehåll eller skyddsnivå i reglerna. Om Arbetsmiljöverket i samband med klarspråksarbetet har gjort förtydligande som inneburit en förändring av sakinnehåll beskrivs det i konsekvensutredningen för den aktuella föreskriften. Nedan följer ett exempel på resultatet av klarspråksarbetet.

Exempel på klarspråksarbete

<p>Nuvarande lydelse: En anordning får provas endast om en bedömning gjorts som visar att anordningen tål det kontrolltryck som avses användas vid provningen.</p> <p>Exemplet hämtat från 7 § nuvarande föreskrifter om provning av över- och undertryck (AFS 2006:8)</p>	<p>Förslag: Arbetsgivaren ska se till att en anordning provas först efter att en bedömning visar att den tål det kontrolltryck som är avsett att användas vid provningen.</p> <p>Exemplet är hämtat från 6 §, 11 kap. om provning av över- och undertryck i föreskrifterna om specifika risker vid vissa typer av arbeten.</p>
---	---

Jämställdhet

Arbetsmiljöverkets föreskrifter gäller på samma sätt för kvinnor och män. Vi strävar efter att göra sådana medvetna val av formuleringar och innehåll i våra föreskrifter som stödjer jämställdhet i arbetslivet. I detta arbete har vi framför allt fokuserat på två delar:

- I de fall då ordet "han" används i föreskrifterna har vi strävat efter att antingen konstruera meningen så att "han" inte behövs, eller skriva "hon eller han".
- När vi har bedömt det som möjligt har vi bytt ut benämningar på olika roller så att de blir mer könsneutrala. Till exempel används "vinschman", "hissman" och "signalman" i nuvarande föreskrifter om hamnarbete. De två första begreppen har vi bytt ut till "vinschoperatör" och "hissvakt". Däremot har vi behållit "signalman" eftersom det både är vedertaget i branschen och beskrivs i svensk standard.

Lättare att förstå vem reglerna riktar sig till

Vårt arbete med att förtydliga vem som ska följa våra paragrafer

Ett av målen i arbetet med att ta fram en ny regelstruktur är att göra det lättare att förstå vem reglerna riktar sig till. Ambitionen var från början att i samtliga paragrafer skriva ut vilka som ska följa den aktuella paragrafen. De som har skyldighet att följa en paragraf kallar vi för ansvarssubjekt.

Det är arbetsmiljölagen som styr vilka roller som har ansvar för vad i arbetsmiljöarbetet och totalt rör det sig om drygt 25 olika ansvarssubjekt. Det visade sig vara svårt att skriva ut ansvarssubjekt i varje paragraf i föreskrifterna eftersom mängden subjekt skulle ha gjort texterna mycket svårlästa. Det skulle också vara svårt att helt och hållet kvalitetssäkra en uttömmande uppräkningslista av samtliga ansvarssubjekt, eftersom samtliga möjliga scenarier är svåra att överblicka när reglerna skrivs. Arbetet med att skapa en ökad tydlighet om vem föreskrifterna riktar sig till har därför framför allt begränsats till att omfatta arbetsgivare och den grupp ansvarssubjekt som vi kallar ensamföretagare.

Förtydligande av arbetsgivares ansvar

Här är ett par exempel på vad vi har gjort för att förtydliga ansvaret för arbetsgivare:

- Arbetsgivare har oftast skrivits ut som subjekt i paragraferna, eftersom det vanligaste är att arbetsgivare ska följa våra föreskrifter. En analys av varje paragraf där subjekt tidigare saknas har gjorts, och arbetsgivare har skrivits ut på de ställen där arbetsgivare omfattas av bestämmelsen. Exempel på förändring: från "Bildskärm och tangentbord skall vara lätta att läsa av och utformade så att användningen underlättas." till "Arbetsgivaren ska se till att bildskärmar och tangentbord är lätta att läsa av och lätta att använda".
- När begreppet "arbetsgivare" används som subjekt i paragraferna gäller dessa för arbetsgivare och andra som har ett arbetsgivaransvar, samt i vissa situationer även andra aktörer. Därför har vi i varje kapitel där detta är aktuellt skrivit en generell paragraf med upplysning om att föreskrifterna under vissa omständigheter kan medföra skyldigheter även för andra än arbetsgivare. Detta framgår redan i arbetsmiljölagen, men vi vill göra detta tydligt genom att också ha med denna upplysning i föreskriftstexten.
- Föreskrifterna har vid behov kompletterats med paragrafer som beskriver vilka bestämmelser som ensamföretagare omfattas av.

Förtydligande av ensamföretagares ansvar

Enligt arbetsmiljölagen 3 kap. 5 § ska ensamföretagare² följa lagen, och föreskrifter som har meddelats med stöd av den, i fråga om teknisk anordning och ämne som kan föranleda ohälsa och olycksfall. Därför har vi i de nya förslagen till föreskrifter lagt in upplysningsparagrafer där det framgår vilka paragrafer ensamföretagare omfattas av. Det innebär även att sanktionsavgifter som är kopplade till paragrafer som ensamföretagare omfattas av, också omfattar ensamföretagare.

Förtydligandet av ansvar för ensamföretagare är ingen skärpning av de krav som enligt arbetsmiljölagen redan finns i dag.

Övriga ändringar

Enhetliga rubriker

I Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter finns allmänna bestämmelser i olika omfattning och under olika rubriker. De handlar om:

- Vad föreskrifterna handlar om i stort.
- Vem de riktar sig till.
- När de skall användas.
- Vilken betydelse olika uttryck skall ha.

Äldre föreskrifter innehåller ofta rubriken "Tillämpningsområde och definitioner", där information om vem föreskrifterna riktar sig till och när föreskrifterna gäller

² Med ensamföretagare menas den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd.

ligger tillsammans med definitioner. Exempel på detta hittas i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om byggnads- och anläggningsarbete (AFS 1999:3).

Det finns föreskrifter där det under rubriken tillämpningsområde bara anges när föreskrifterna gäller. Exempel på detta hittas i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om vibrationer (AFS 2005:15).

Nyare föreskrifter innehåller ofta rubrikerna syfte, tillämpningsområde, till vem föreskrifterna riktar sig och definitioner. Exempel på detta hittas i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om hygieniska gränsvärden (AFS 2018:1).

Sammanfattningsvis konstaterar vi att omfattningen av vad som i dag beskrivs under allmänna bestämmelser, och under vilka rubriker informationen finns, skiljer sig åt i nuvarande föreskrifter.

För att i den nya regelstrukturen förtydliga informationen om allmänna bestämmelser, och för att beskriva allmänna bestämmelser på ett enhetligt sätt, har ovanstående ersatts av följande rubriker:

- Varför föreskrifterna finns.
- Då gäller föreskrifterna.
- Vem föreskrifterna riktar sig till.
- Definitioner.

Placeringen av rubrikerna är densamma i alla nya föreskrifter. "Varför föreskrifterna finns" placeras i en inledande avdelning i respektive föreskrift. Övriga rubriker placeras i inledningen till respektive kapitel.

Genomgång av allmänna råd

Allmänna råd definieras i 1 § författningssamlingsförordningen (1976:725) och enligt denna och Myndigheternas föreskrifter – Handbok i författningsskrivning (Ds 1998:43) – är allmänna råd sådana generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende. Allmänna råd ska vara relevanta för i princip alla användare av reglerna. Ett allmänt råd ska:

- Beskriva möjliga sätt att efterleva en bestämmelse eller förorda vissa sätt att efterleva bestämmelsen, till exempel i en viss typ av situation.
- De ska **inte** vara allmänna beskrivningar av sakområdet, bakomliggande resonemang eller dylikt.
- De ska **inte heller** innehålla tvingande bestämmelser eller kunna uppfattas som tvingande.

I våra nuvarande föreskrifter finns det allmänna råd som inte uppfyller ovanstående. Det finns till exempel allmänna råd som ger information inom ett område men som inte beskriver möjliga sätt att efterleva en bestämmelse och det finns allmänna råd som starkt påminner om föreskriftstext genom att i sin utformning uppfattas som tvingande.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Även placeringen av allmänna råd skiljer sig åt i våra nuvarande föreskrifter. I föreskrifter som togs fram innan 2012 ligger de allmänna råden placerade längst bak efter alla paragrafer. I föreskrifter efter 2012 ligger de allmänna råden däremot i direkt anslutning till den paragraf den hör till.

Genomgången av allmänna råd har bland annat inneburit följande:

- Allmän information och annan text som inte uppfyller kraven på allmänna råd tas bort och kan komma att lyftas in i vägledande material.
- Allmänna råd som genom sin tvingande karaktär starkt påminner om föreskriftstext lyfts upp till föreskriftstext, vilket i så fall beskrivs och kommenteras i respektive specifik konsekvensutredning.
- För ett par paragrafer har vi tagit fram nya allmänna råd.
- Allmänna råd placeras i direkt anslutning till den paragraf de hör till, och samlas inte i slutet av en föreskrift.

Resultatet av genomgången är färre, och ofta kortare, allmänna råd.

Översyn av definitioner

En utgångspunkt har varit att varje ord som definieras ska ha samma definition, även om ordet står i flera föreskrifter. Därför har vi sett över samtliga definitioner och kan konstatera att det finns relativt få ord som definieras i mer än en av våra nuvarande föreskrifter. De vi hittade har vi justerat i de fall det gått att göra det.

Att få en tydlig legal definition av ett ord kan hjälpa läsaren att förstå och att tillämpa reglerna. I de fall definitioner i nu gällande föreskrifter är utskrivna i allmänna råd, har vi flyttat dem till paragrafen med definitioner. Därför har – totalt sett – antalet definitioner ökat i förslaget till nya föreskrifter jämfört med hur det ser ut i dag.

Undantaget som innebär regelutveckling

Arbetet med att införa den nya regelstrukturen har alltså haft som huvudprincip att sortera in nuvarande föreskrifter i en ny struktur utan att ändra det sakliga innehållet. Det finns ett undantag från den huvudprincipen och det är föreskrifterna om grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning – för dig som är byggherre, projektör eller byggarbetsmiljösamordnare.

I huvudsak är det 1 och 3-16 §§ i nuvarande föreskrifter om byggnads- och anläggningsarbete (AFS 1999:3) som har flyttats dit och kompletterats med många nya paragrafer. I det fallet har det alltså skett en regelutveckling. Bakgrunden till det, och beskrivning av konsekvenser, finns i den specifika konsekvensutredningen.

Samråd med arbetsmarknadens parter och andra

Forum för samråd

Samråd har genomförts både i de förberedande arbetena innan strukturen var beslutad och under arbetet med att faktiskt utforma föreskrifterna i den nya

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

regelstrukturen. Samråd har skett på olika sätt och i olika konstellationer, huvudsakligen i dessa:

- *Samrådsmöte*. Arbetsmiljöverket träffar regelbundet arbetsmarknadens avtalsbärande parter. Inom Arbetsmiljöverket kallas denna grupp för samrådsgruppen.
- *Referensgruppsmöte*. Inom ramarna för programmet för regelförnyelse träffade Arbetsmiljöverket regelbundet en referensgrupp där de avtalsbärande parterna och representanter från andra parter och branschorganisationer ingick.
- *Intressentmöte (verksamhetsnära samråd)*. I samband med pågående föreskriftsarbeten träffar Arbetsmiljöverket bland annat arbetsmarknadens parter, branschorganisationer, myndigheter och andra arbetsmiljöorganisationer vid intressentmöten.

År 2016 fick samrådsgruppen information om Arbetsmiljöverkets beslut att göra en översyn av regelstrukturen och deras organisationer fick i december samma år ta del av ett preliminärt förslag till en ny regelstruktur och de fick möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på detta förslag. 2017 utvecklade Arbetsmiljöverket sina idéer om en ny struktur och nya möjligheter gavs att diskutera förslag och ge skriftliga synpunkter. Då vidgades också kontaktytorna så inte bara parterna som ingår i samrådsgruppen fick möjlighet att delge sina synpunkter. 2018 påbörjade Arbetsmiljöverket arbetet med att införa en ny regelstruktur. Dialogen med parterna fortsatte inledningsvis vid referensgruppsmöten.

Under 2019 har två intressentmöten genomförts där hela den nya strukturen diskuterades och under 2018–2019 har sex intressentmöten om föreskrifterna om grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning – för dig som är byggherre, projektör eller byggarbetsmiljösamordnare genomförts.

Synpunkter har ibland varit kritiska

De synpunkter Arbetsmiljöverket har fått genom dessa kontakter har varit av blandad karaktär. Det beror inte bara på att det är en stor förändring, utan också på att Arbetsmiljöverkets målgrupp är en heterogen grupp där många olika intressen är representerade. Under framför allt de inledande faserna gavs skeptiska synpunkter som kom från många håll. Sådana kunde bland annat handla om en oro för att när ett välkänt regelverk presenteras i en annan form kan det bli svårt att hitta de regler man behöver. En annan vanlig invändning var att en ny struktur också skulle kunna innebära en stor initial kostnad för berörda om de måste uppdatera eget informationsmaterial och utbilda egen personal.

Dessa synpunkter har bland annat inneburit att Arbetsmiljöverket gjort en användarundersökning där representanter från olika typer av företag och organisationer har fått testa hur det går att hitta information i den tänkta nya strukturen. Respondenterna i undersökningen gav den nya strukturen – generellt sett – ett gott omdöme. På grund av att en oro uttrycktes om stor initial kostnad

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

beslutade Arbetsmiljöverket att göra en särskild undersökning för att med hjälp av den bedöma hur stor kostnaden kan bli. Den redovisas i del 2.

Synpunkter som kommit under arbetets gång har varit värdefulla för Arbetsmiljöverket och har också påverkat den slutliga utformningen av strukturförslaget. Ett exempel på detta är att en tänkt föreskrift som syftade till att skapa en ingång i strukturen togs bort, och paragraferna som var tänkta för den ingången återfinns i stället i den inledande avdelningen "Allmänna bestämmelser" i varje föreskrift, respektive under inledande rubriker i varje kapitel.

DEL 2 – Konsekvensutredning

1. Denna konsekvensutrednings förhållande till mer specifika utredningar

Huvudprincipen för arbetet med att sortera in nuvarande föreskrifter i en ny struktur har varit att de nya paragraferna ska ha samma innebörd som paragraferna i den nuvarande strukturen. När det görs ett så här omfattande arbete är det dock ofrånkomligt att inte också på några punkter ändra i regelverket. Det har i så fall ofta handlat om att korrigera sådant som inte längre är aktuellt, men i vissa fall också förändra paragrafer så att de fungerar bättre i det nya sammanhanget i strukturen. Beträffande de nya föreskrifterna finns det ett undantag från denna huvudprincip, och det gäller föreskrifterna om grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning – för dig som är byggherre, projektör eller byggarbetsmiljösamordnare.

Förslaget om en ny regelstruktur innebär att Arbetsmiljöverket föreslår 14 nya föreskrifter som tillsammans ska ersätta de 67 nu gällande föreskrifterna. Skyldigheten att konsekvensutreda alla förändringar har vi hanterat på det här sättet:

- I en övergripande konsekvensutredning förklarar och motiverar vi varför arbetet med ny regelstruktur har genomförts. Den beskriver också vilka konsekvenser en ny struktur medför för berörda. Den tar inte upp de faktiska förändringarna av reglernas innebörd som har gjorts på en del ställen. Den övergripande konsekvensutredningen är den som beskrivs i denna rapport.
- För varje ny föreskrift som innehåller faktiska förändringar av reglers innebörd har det gjorts en egen separat konsekvensutredning. De berör inte förändringen av struktur eftersom detta enbart behandlas i den övergripande konsekvensutredningen.
- För varje ny föreskrift som inte innehåller några faktiska ändringar av reglers innebörd har det gjorts en särskild bedömning att ingen konsekvensutredning behöver göras. En sådan bedömning har i varje enskilt fall dokumenterats.

2. Beskrivning av problemet

Syftet med att sortera in alla Arbetsmiljöverkets paragrafer i en ny regelstruktur är att få ett mer översiktligt regelverk.

Denna övergripande konsekvensutredning behandlar enbart förändringen som innebär att vi går från regler i en struktur till en annan. Huvudprincipen har varit att reglernas innebörd inte ska förändras. Frågan har då uppkommit om Arbetsmiljöverket behöver, eller inte behöver, belysa konsekvenserna av denna förändring. Innan en myndighet föreslår nya föreskrifter finns en skyldighet att utreda kostnadsmässiga och andra konsekvenser i en konsekvensutredning, såvida det inte helt saknas skäl att genomföra en sådan utredning. Detta regleras i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Regeringen konstaterar i ett kommittédirektiv (direktiv 2011:71) att Regelrådets granskning av konsekvensutredningar ska inriktas på "substantiella ändringar". Regeringen säger att "ett beredningsunderlag till regler som föreslås ändrade är begränsat till de ändringar som görs". Som exempel på sådant som inte behöver konsekvensutredas nämns språkliga förändringar och när regler överförs från en författning till en annan.

Arbetsmiljöverket har ändå valt att i det här fallet göra en konsekvensutredning som belyser förändringen att gå från en struktur till en annan, trots att det alltså handlar om att regler flyttas från en författning till en annan och i många fall fått en språklig uppräschning. Skälet till det är att Arbetsmiljöverket har bedömt att det är många regler som flyttas samtidigt och att det därmed, totalt sett, är en stor förändring som genomförs. Vi har också fått signaler, från bland annat arbetsmarknadens parter, som tyder på att det finns en oro för att skiftet från en struktur till en annan kan komma att bli kostsam för många berörda. Det har därför varit angeläget att, med rimliga resurser, ta fram ett så bra underlag som möjligt för att försöka belysa de konsekvenser som kan förväntas uppstå.

3. Bemyndiganden

Huvuddelen av Arbetsmiljöverkets föreskrifter utgår från bemyndigandet i 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166). Därutöver finns det ytterligare bemyndiganden med stöd av vilka Arbetsmiljöverket utfärdar föreskrifter, exempelvis i

- arbetstidsförordningen (1982:901),
- förordning (2011:811) om ackreditering och teknisk kontroll,
- förordning (2000:271) om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer, och
- förordning (2014:425) om bekämpningsmedel.

Det finns inga bemyndiganden som förhindrar att Arbetsmiljöverket ändrar sin föreskriftsstruktur på det sätt som nu föreslås.

I de kompletterande "specifika" konsekvensutredningar som redovisar faktiska förändringar av bestämmelsers innebörd, görs en precisering av vilket bemyndigande som använts i det aktuella fallet för den nya eller ändrade paragrafen.

4. Bedömning av om föreskrifterna överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska Unionen

Arbetsmiljöverkets föreskrifter är i överensstämmelse med de skyldigheter Sverige har gentemot EU. Denna konsekvensutredning handlar enbart om att sortera regler på ett annat sätt än tidigare, och någon förändring av gällande regelverk behandlas inte i utredningen. Införandet av den nya regelstrukturen är inte något som strider mot några EU-regler.

I sammanhanget kan också påminnas om den genomgripande direktivutvärdering som EU-kommissionen genomförde 2014-2016 och som i januari 2017 utmynnade i kommissionsmeddelandet "Safer and Healthier Work for All - Modernisation of the EU Occupational Safety and Health Legislation and Policy". Utvärderingen omfattade ramdirektivet och de 24 särdirektiven och den kom till slutsatsen att på ett övergripande plan är fortfarande arbetsmiljölagstiftningen på EU-nivå ändamålsenlig och effektiv. Någon genomgripande regelreform på EU-nivå är därför inte något att räkna med i närtid och därmed inte en faktor att väga in då vi nu i Sverige på eget initiativ gör ett omfattande regelarbete.

5. Vilka som berörs av regleringen

5.1 Antal företag som berörs

Tabell 1 visar att det i Sverige finns drygt 1,2 miljoner aktiva företag. Nästan 900 000 av dessa är företag utan anställda. De cirka 339 100 företagen med anställda representerar 622 442 aktiva registrerade arbetsställen.³

Tabell 1. Antal registrerade företag 2018. Information från Företagsregistret, SCB.

	Storleksklass, antal anställda					Totalt
	0	1-9	10-49	50-199	200-	
Antal företag	889 748	292 154	38 420	6 426	2 106	1 228 854

Alla företag som bedriver verksamhet är berörda av den nya regelstrukturen, men av de 1,2 miljoner företag som redovisas i tabell 1 finns ett antal som antingen inte är berörda alls eller som berörs i väldigt liten utsträckning. Exempel på sådana företag är:

- Företag som för närvarande inte bedriver någon aktiv verksamhet.
- Företag vars verksamhet är mycket begränsad. Det kan exempelvis vara en enskild firma som används för något eller några enstaka uppdrag per år.
- Företag som egentligen inte har någon egen verksamhet utan är en del av en annan arbetsgivares verksamhet. Det kan till exempel vara en yrkesutövare som i egen firma säljer sina tjänster till ett behandlingshem och i vars verksamhet den aktuella personen arbetar på samma sätt som han eller hon skulle ha gjort som anställd. Det normala i ett sådant exempel är att det är den juridiska personen för behandlingshemmet som har arbetsgivarens skyldigheter enligt arbetsmiljölagen.

Hur många av de 1,2 miljoner företagen det kan handla om finns det ingen uppgift om och det är svårt att göra en uppskattning. Det vi kan konstatera är att antalet företag som berörs är färre än 1,2 miljoner.

Många företag påverkas i sin egenskap av att vara arbetsgivare, men de kan också påverkas på andra sätt exempelvis i egenskap av byggherre eller tillverkare. Det finns också organisationer som berörs därför att de har ett utbildnings- eller

³ *Arbetsskador 2018 - tabellbilaga*, tabell 2 s. 16. Arbetsmiljöstatistik Rapport 2019:1, Arbetsmiljöverket.

informationsuppdrag, till exempel parternas kunskapsorganisationer inom arbetsmiljö – Prevent, Trygghetsrådet och Sunt arbetsliv – och företag som tillhandahåller uppdateringar av författningstexter.

5.2. Andra som berörs

Alla statliga myndigheter, regioner och kommuner berörs av den nya regelstrukturen. I första hand i sin roll som arbetsgivare, men de kan också vara berörda på andra sätt, exempelvis som byggherre, byggarbetsmiljösamordnare eller som domstol.

Därutöver berörs alla andra verksamma inom arbetsmiljöområdet, det är exempelvis arbetsmarknadens parter, andra organisationer som på olika sätt organiserar aktörer på arbetsmarknaden, skyddsombud, företagshälsovård, utbildare med flera.

6. Beskrivning av förslaget och dess konsekvenser

6.1 Ny struktur kräver aktualisering av befintlig information och utbildningsinsatser

Arbetsmiljöverket har låtit konsultföretaget Sonder genomföra en undersökning för att belysa vilka konsekvenser och vilka kostnader som uppstår i samband med att en ny regelstruktur införs.

Företrädare för 13 olika organisationer har intervjuats, dessa valdes ut för att få en blandning av olika typer av organisationer. Bland de intervjuade finns företrädare för exempelvis en kommun, en region, en koncern med drygt 2 000 anställda, ett mindre företag med 3 anställda och ett fackförbund.

Undersökningen hade till syfte att ge en bild av vilka konsekvenser de intervjuade personerna från några olika typer av organisationer kunde förutse. Undersökningen gör inte anspråk på att ge ett helhetsperspektiv utifrån ett representativt urval, utan har samlat in exempel utifrån vilka man sen kan föra ett mer allmängiltigt resonemang. Hur undersökningen planerats och genomförts, vilka organisationer som intervjupersonerna representerar, och en mer detaljerad redovisning av svaren framgår av Sonders rapport⁴. Information om vilka organisationer det handlar om och redovisning av intervjupersonernas svar återges dessutom i bilaga 2.

Intervjupersonerna ger en ganska samstämmig bild av vilka kostnadskrävande konsekvenser som uppstår och det handlar om

- uppdatering av informationsmaterial och -system,
- uppdatering av utbildningsmaterial,
- utbildning av chefer, och
- utbildning av nyckelpersoner inom arbetsmiljöområdet, exempelvis HR eller skyddsombud.

⁴ Kostnadsberäkningar: Underlag till konsekvensutredning för införandet av ny regelstruktur. Arbetsmiljöverkets diarienummer 2018/025480.

Merparten av intervjupersonerna anger att det är utbildningsinsatser som kommer att ta mest tid i anspråk. Uppdatering av informationsmaterial görs oftast av ett mindre antal specialister som löpande arbetar med att uppdatera informationssystem när regelverket ändras. Utbildning behöver i regel nå många personer och blir därmed mer kostsamt. Sonder har i sin rapport gjort en uppskattning av den totala kostnaden för alla berörda, vilket redovisas i tabell 2. Siffrorna ska läsas med mycket stor försiktighet. De baseras varken på en noggrann analys av exakta kostnader och inte heller på ett urval som är representativt. De har tagits fram för att få någon form av underlag för fortsatt bedömning.

Tabell 2. Beräknade kostnader i samband med att Arbetsmiljöverket inför en ny regelstruktur.

Aktivitet	Berörda grupper	Antal personer	Antal dagar	Lön kr/dag	Summa kr (avrundat)
Uppdatering av information och utbildningsmaterial	HR-specialister, arbetsmiljöexperter	29 000	1	3 370	90 000 000
Utbildning av skyddsombud och arbetsmiljöspecialister	HR-specialister, skyddsombud	129 000	1	2 580	330 000 000
Utbildning av chefer	Chefer i olika kategorier	316 000	0,25	3 985	315 000 000
Total kostnad	-	-	-	-	735 000 000

Tabell 2 visar att det möjligen kan handla om att aktörerna på svensk arbetsmarknad får en kostnad på 735 miljoner kronor. Sonder har i sitt resonemang beskrivit att kostnaden per organisation kan handla om en summa som motsvarar 164 kronor per anställd. Med det avses inte att alla anställda ska utbildas, utan att det blir snittkostnaden per anställd när de som nämns i tabell 2 ska utbildas.

Summan 735 miljoner kronor bör sättas i relation till att kunskaper om reglerna inom arbetsmiljöområdet alltid måste finnas. Det finns varje år personer som är nya i sina roller och som behöver utbildning, och det finns andra som kanske inte är nya men som ändå behöver komplettera eller aktualisera sina kunskaper om arbetsmiljöreglerna. Det innebär i sin tur att alla arbetsgivare varje år ändå har en kostnad för att utbilda personal och underhålla informationssystem. Hela summan på 735 miljoner kronor ska alltså inte ses som en kostnad som bara orsakas av införandet av den nya strukturen eftersom alla organisationer som behöver ha kunskap om arbetsmiljöregler varje år ändå måste se till att utbilda personal och se till att eventuell egen information om regelverket är aktuell. I Sonders undersökning finns också redovisat intervju svar som pekar på att de särskilda utbildningsinsatser som kommer att behöva genomföras med anledning av den nya strukturen kan förväntas ge en generell kunskapshöjning på arbetsmiljöområdet. Av intervju svaren kan man också utläsa att de utbildningsinsatser som blir nödvändiga även kommer att användas för information om andra arbetsmiljöfrågor. I summan på 735 miljoner kronor ingår alltså följande som aktörerna på svensk arbetsmarknad ändå har kostnader för:

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

- Årlig utbildning i uppdaterade regler.
- Höja kunskapsnivån om arbetsmiljöfrågor till den nivå den bör vara enligt nu gällande regler.
- Allmän information om arbetsmiljöfrågor.

Sonder konstaterar i sin rapport att kostnader som handlar om uppdatering av system, proportionellt får större effekt på små företag genom att tid som behöver läggas på uppdatering av information om arbetsmiljöföreskrifterna kan bli lika omfattande för ett litet företag som för ett stort. Sonder konstaterar emellertid också att många små företag kan förväntas ha möjlighet att använda sig av centralt framtaget informationsmaterial som tillgängliggörs via Arbetsmiljöverket, parternas kunskapsorganisationer, branschorganisationer och andra. Detta gör att effekterna för små företag kan minskas något. När det gäller utbildningskostnader, som Sonder har uppskattat vara den största utgiftsposten, är dessa mer proportionella mot storleken på organisationen.

I rapporten identifieras en grupp företag som Sonder kallar "tjänsteleverantörer inom området arbetsmiljö". Dessa levererar tjänster till företag och andra organisationer inom arbetsmiljöområdet, exempelvis arbetsmiljöutbildning. Sådana organisationer är i hög grad beroende av den föreslagna förändringen av regelstruktur. Sonder har i kontakter med oss förmedlat att dessa organisationer får ett merarbete för att aktualisera bland annat sitt eget utbildningsmaterial, men de får också möjlighet att sälja både kurser och informationsmaterial. De kan också utgöra en extra draghjälp för Arbetsmiljöverket att nå ut med information till andra berörda. En förutsättning för att de ska kunna göra det redan inför att de nya föreskrifterna ska träda i kraft är att de får tillräcklig tid på sig för att ställa om. Därför är parternas kunskapsorganisationer en prioriterad grupp i vår kommunikation om den nya regelstrukturen.

Arbetsmiljöverket brukar i sina konsekvensutredningar skilja på vilka kostnader för ett nytt föreskriftsförslag som är av engångskaraktär när föreskrifterna träder i kraft och vilka kostnader som sedan blir årliga. Alla kostnader som redovisas i tabell 2 är av engångskaraktär. Att Arbetsmiljöverkets föreskrifter sorteras i en ny struktur förändrar i princip inte några årliga kostnader för inblandade. En viss besparing skulle kunna uppstå om det visar sig att den nya strukturen, kompletterad med en språklig uppfräschning, innebär att föreskrifterna blir lättare att läsa och förstå. I stället för att räkna detta som en besparing vill Arbetsmiljöverket peka på att det är en positiv faktor att väga in när kostnaderna bedöms.

6.2 En tydlighet om vilka regler som gäller för vem kan uppfattas som en förändring

Två grupper berörs i särskilt hög utsträckning när ansvaret har förtydligats, det gäller dels arbetsgivare, dels ensamföretagare, se konsekvensutredningens del 1. När det nu på ett tydligare sätt framgår vem som har ansvar för att reglerna uppfylls, kan det upplevas som en förändring. Den språkliga förändringen förändrar dock inte vem som har ansvaret.

Vår bedömning är att förtydligande som berör arbetsgivare inte kommer att upplevas som några nya krav, eftersom arbetsgivarens ansvar att följa arbetsmiljöreglerna är känt i större utsträckning än vad som är fallet för ensamföretagare.

För att ta reda på mer om hur ensamföretagarna kan uppleva förtydliganden som vi gör, har vi intervjuat företrädare för tre branschorganisationer med många ensamföretagare:

- LRF som har nästan 70 000 företagare bland sina medlemmar, varav minst 55 000 egenanställda. Av de 70 000 uppskattar LRF att omkring 30 000 har lantbruksarbete som sin huvudsakliga sysselsättning.
- Småföretagarnas riksförbund som har 32 000 medlemmar, varav cirka 23 procent eller 7 500 är ensamföretagare.
- Företagarna som har 60 000 medlemmar, vara av 27–30 procent eller 16 000 – 18 000 är ensamföretagare.

De intervjuer vi har genomfört visar att ensamföretagare generellt sett har låg kännedom om våra regler. Det verkar också finnas en uppfattning att kunskapen om arbetsmiljöregler är något större bland ensamföretagare som arbetar utanför tjänstesektorn, de delar av regelverket som intervjupersonerna tror är mer kända är sådana som handlar om

- arbetsmoment där den egna säkerheten upplevs som viktig,
- personlig skyddsutrustning, och
- regler om sanktionsavgifter i deras egen bransch.

Samtliga intervjuade verkar tycka att det är bra och rimligt att förtydliga ensamföretagarnas ansvar. Däremot har de lite olika uppfattning om hur stor effekt förtydligandet kommer att få. Ingen av de intervjuade gav några tydliga och konkreta exempel på konsekvenser för ensamföretagarna.

Alla intervjuade efterfrågar stöd från Arbetsmiljöverket som riktar sig till ensamföretagarna och som handlar om hur de ska efterleva regelverket. Exempelvis genom utbildningsinsatser som utgår från praktiska situationer i ensamföretagarnas verksamhet snarare än att de utgår från reglerna.

Intervjuerna bekräftar i stora delar den bild vi redan har. Den har styrkt oss i att det är angeläget att genomföra de förtydliganden som nu görs. De viktigaste skälen till att Arbetsmiljöverket nu förtydligar ensamföretagarnas ansvar är:

- Ensamföretagarna är lika skyddsvärda som arbetstagare och en ökad tillämpning av regler bör leda till en ökad säkerhet för denna grupp.
- I dagens föreskrifter finns ensamföretagarnas ansvar beskrivet på lite olika sätt, och till viss del kan det ha bidragit till motsägelser i tolkning.
- När vi i varje föreskrift skriver ut vilka paragrafer som ensamföretagare omfattas av blir det lättare att dra gränsen för ensamföretagares skyldigheter jämfört med tidigare.

- Det följer den utveckling Arbetsmiljöverket haft de senaste åren i sina föreskrifter där vi strävat efter en ökad tydlighet.

I vilken utsträckning förtydligandet av ansvar för ensamföretagare gör att reglerna blir mer kända, och efterlevs i större utsträckning, är svårt att uttala sig om. Arbetsmiljöverket har emellertid en förhoppning om att utvecklingen kommer att gå i den riktningen. Det skulle i praktiken kunna innebära att ensamföretagare, i större utsträckning än i dag, utför fler föreskrivna moment som till exempel att göra riskbedömningar eller i större utsträckning använda personlig skyddsutrustning. Detta beror dock inte på att några nya krav har tillkommit i Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

6.3 Andra effekter

Att införa den nya regelstrukturen kommer till en början att innebära en del arbete för de som har skyldigheter enligt våra regler men Arbetsmiljöverket ser på lite sikt andra effekter i arbetslivet som vi bedömer som positiva. Vi menar att vi får ett regelverk som blir

- mer överblickbart,
- lättare att förstå, och
- lättare att underhålla.

Det arbete som har varit nödvändigt att göra i samband med att få den nya regelstrukturen på plats har också inneburit att vi skapat bättre förutsättningar för att kunna digitalisera våra föreskrifter.

Överblickbart

Med ett mer överblickbart och sammanhållet regelverk är det vår förhoppning att fler förstår att många av våra föreskrifter gäller på nästan alla arbetsplatser. Det finns i vissa branscher en tradition att fokusera på för den branschen specifika föreskrifter, och inte också ta reda på och förhålla sig till föreskrifter som är mer allmänna och som gäller i alla branscher. När fler förstår vidden av vilka regler som gäller på en arbetsplats finns bättre förutsättningar för ett arbetsmiljöarbete som hanterar alla risker som finns på arbetsplatsen.

Vi menar också att det för fler blir lättare att hitta de föreskrifter man letar efter. Till exempel kan det gå fortare att hitta när det är färre föreskrifter, det kan också gå fortare att hitta när innehållsförteckningar, hänvisningar och upplysningsparagrafer i föreskrifterna, i större utsträckning än i dag, vägleder i hur olika föreskrifter hänger ihop.

Lättare att förstå

På många ställen i föreskrifterna har det blivit ett enklare och mer enhetligt språk, vilket bidrar till att det blir lättare att förstå det som står. Det blir lättare för alla, men framför allt kan det underlätta för personer som av olika anledningar har svårt att ta till sig svåra texter. Det kan till exempel vara personer som har dyslexi eller

som har lärt sig svenska i vuxen ålder, och det kan vara personer som är vana att läsa mer komplexa texter men som är stressade när de läser.

Det har också på flera ställen blivit tydligare vem det är som är ansvarig för att reglerna följs, det vill säga vem som är ansvarssubjekt. Det har vi gjort dels genom att skriva ut i paragrafen vem som är ansvarig och dels genom att ha ett enhetligt sätt att skriva ut vilka som är ansvariga för att reglerna följs i respektive föreskrift.

Lättare att underhålla

Ett mer sammanhållet regelverk bör också leda till att det blir lättare att underhålla. För det första bör det underlätta att upptäcka hur en ändring påverkar andra delar av regelverket. För det andra bör ändringar i olika kapitel, i samma författning, kunna samordnas i ett gemensamt föreskriftsarbete och resultera i en gemensam ändringsföreskrift, vilket administrativt är enklare än att genomföra olika föreskriftsarbeten. Vi menar att det kan leda till att fler ändringar verkställs snabbare vilket i så fall bör resultera i ett mer aktuellt regelverk vilket gynnar alla berörda.

Ökade förutsättningar för digitalisering

Arbetsmiljöverket har en ambition att genom en digitalisering av alla föreskrifter kunna presentera föreskrifter på ett mer tillgängligt sätt, exempelvis genom att också som ett komplement kunna läsa föreskrifter direkt på en webbsida, samt att förenkla det egna arbetet med att underhålla regelverket. Genom en digitalisering av föreskrifterna vill vi också på sikt kunna erbjuda olika typer av digitala tjänster, det kan exempelvis handla om ökade sökmöjligheter eller ökade möjligheter att hämta information till egna informationssystem.

En förutsättning för ett sådant arbete med digitalisering är att all föreskriftstext finns lagrad i en gemensam databas. Dagens föreskrifter är inte elektroniskt lagrade så att de på ett enkelt sätt kan överföras till en sådan databas. Arbetet med den nya regelstrukturen, då alla paragrafer setts över och bearbetats, har inneburit en möjlighet att samtidigt spara texten på ett sådant sätt att den senare på ett relativt enkelt sätt senare kan överföras till en databas. Så även om den nya regelstrukturen inte är en förutsättning för digitaliseringen har arbetet med att ta fram de nya föreskrifterna skapat en möjlighet att lägga grunden för ett fortsatt digitaliseringsarbete.

Utvecklade kommunikationsinsatser ska ge synergieffekter

För att göra regelverket (ännu) mer tillgängligt arbetar Arbetsmiljöverket också med att utveckla hur vi på ett bra sätt ska kommunicera vårt regelverk. Det kommer bland annat att påverka hur vi utformar stöd- och informationsmaterial. Ett mer sammanhållet regelverk bedömer vi också ger förutsättningar att utforma informationsmaterial, checklistor och annat material som ska vara ett stöd i arbetsmiljöarbetet på ett mer samlat sätt. Resultatet kan bli att stödmaterial som tas fram, på ett bättre sätt än i dag, sätter in sakfrågor i ett sammanhang och tydligare förmedlar helheten och grunderna i arbetsmiljöarbetet. Ett utvecklat arbete med att kommunicera våra föreskrifter hoppas vi kompletterar de fördelar vi ser med den nya strukturen så att vi på det sättet får en synergieffekt.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Målet är en bättre arbetsmiljö

Om vi får ett regelverk som är mer överblickbart, och som blir lättare att förstå, bör det i sin tur leda till större kunskap om Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Det borde i sin tur vara gynnsamt för regelefterlevnad och därmed i en förlängning ge ökade förutsättningar för en god arbetsmiljö som motverkar att arbetstagare blir skadade, sjuka eller dör av jobbet.

7. Alternativa lösningar och övervägda regleringsalternativ

7.1 Alternativa lösningar

Ett möjligt alternativ att jämföra med är att behålla nuvarande regelstruktur. Ett sådant alternativ hade inneburit att vi avstått från att försöka uppnå det vi eftersträvar, nämligen att ge den service som vi vill när det gäller bland annat

- ett mer lättöverskådligt regelverk,
- ett mer enhetligt språk i föreskrifterna, och
- en tydligare koppling i föreskriftstexterna mellan systematiskt arbetsmiljöarbete och andra föreskrifter som arbetsgivare berörs av.

Läs också under rubrikerna "Motiv till arbetet med den nya regelstrukturen" i rapportens del 1 och "Andra effekter" i rapportens del 2.

Däremot ägnades initialt en del diskussioner till hur en ny struktur skulle utformas. Några olika strukturmodeller presenterades i en rapport 2016⁵. En strukturmodell handlade om att sortera reglerna utifrån hur viktiga de arbetsmiljörisker är som reglerna avser att reglera. Vi hamnade dock i svåra diskussioner om "viktiga på vilket sätt"? Vi kom fram till att alla regler vi skulle sortera redan har bedömts som viktiga att följa, därför blev "viktighetsmodellen" ingen bra sorteringsgrund. En annan modell för struktur var att sortera efter hur vanliga arbetsmiljöriskerna är. Eftersom risker är olika vanliga i olika branscher, blev det inte lätt att avgöra hur reglerna skulle sorteras med den grunden. Ytterligare några strukturmodeller diskuterades i rapporten.

Då ovanstående strukturmodeller inte bedömdes lämpliga analyserades åter tidigare synpunkter och underlag vi hade fått från olika målgrupper. Det som framgick var att många vill slippa läsa sådant som inte är relevant för just dem. Det är också ett av målen med den nya strukturen att vara tydlig med vem som berörs av vilka regler. Därför föll valet på den nu föreslagna modellen som i del 1 utgår från vem som ska följa reglerna. Denna sorteringsmodell har bedömts vara den som är till störst hjälp för dem som använder reglerna.

Del 1 kan ses som ingångar i strukturen för olika roller. Den som exempelvis är tillverkare hittar samtliga produktregler i del 1. Om tillverkaren även är arbetsgivare behöver hen, i rollen som arbetsgivare, även ta del av föreskrifterna som riktar sig till dem med arbetsgivaransvar. Del 2 berör de allra flesta

⁵ De olika alternativen till ny struktur presenterades i *Rapport översyn av regelstrukturen på Arbetsmiljöverket*, dnr 2016/045973, ss. 21-24.

arbetsgivare och byggprojekt, på en övergripande nivå. Till exempel hanterar i princip alla någon slags kemikalier, så ett avsnitt om kemikalier finns där. Inom avsnittet kemikalier behöver läsaren använda rubrikerna för att se vilka delar de berörs av. Del 3 ska användas av arbetsgivare och byggprojekt som har de risker som regleras där.

7.2 Övervägda regleringsalternativ

Denna konsekvensutredning behandlar endast förhållandet att regler sorteras i en ny struktur. Utgångspunkten för resonemanget är att reglernas innehåll inte ska ändras. Därmed finns inga andra regleringsalternativ än själva strukturen att diskutera.

8. Överväganden enligt 14 kap. 3 § regeringsformen

Eftersom den föreslagna förändringen – regler flyttas från en struktur till en annan – inte förändrar några skyldigheter för kommuner och regioner påverkas inte förutsättningarna för den kommunala självstyrelsen.

Samtidigt har Arbetsmiljöverket bedömt att inte någon av de föreskrifter som beslutas när den nya regelstrukturen införs får sådana ekonomiska effekter på kostnader för staten, kommuner eller regioner att regeringens medgivande behöver inhämtas enligt förordningen (2014:570) om regeringens medgivande till beslut om vissa föreskrifter.

9. Effekter för kommuner och regioner

Landets kommuner och regioner påverkas av den nya regelstrukturen i första hand i egenskap av arbetsgivare. Regelstrukturen i sig innebär inga nya skyldigheter, men som arbetsgivare är man skyldig att känna till gällande föreskrifter. Det som skiljer ut kommuner och regioner är att de, tillsammans med stora företag, är stora organisationer och därmed har mer information att hålla reda på och fler personer som kan behöva utbildning jämfört med majoriteten av alla företag. Effekterna för kommuner och regioner har ingått i den undersökning av konsekvenser som redovisas i avsnitt 6 och bilaga 2. De är också medräknade i den kostnadsberäkning som Sonder gjort och som redovisas i tabell 2. Även för kommuner och regioner gäller att de kostnadskrävande konsekvenser som uppstår handlar om

- uppdatering av informationsmaterial och -system,
- uppdatering av utbildningsmaterial,
- utbildning av chefer, och
- utbildning av nyckelpersoner inom arbetsmiljöområdet, exempelvis HR eller skyddsombud.

10. Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag

I avsnitt 6, tabell 2, har alla kostnader redovisats. Det är inte tydligt vilka i de redovisade kostnaderna som är administrativa, men i den mån sådana finns återfinns de under posten "Uppdatering av information och utbildningsmaterial", som totalt beräknats till 90 miljoner kronor som en engångskostnad. Inga ökade

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

årliga administrativa kostnader jämfört med i dag kan förutses. Siffran 90 miljoner kronor är högt räknad. För det första handlar en stor del av kostnaden om att aktualisera utbildningsmaterial och det har vi inte bedömt som en administrativ kostnad. För det andra inkluderar siffran i tabellen också offentliga verksamheter vilket innebär att det blir ett lägre totalbelopp om enbart administrativa kostnader för företag ska beskrivas.

I anslutning till tabell 2 uppskattades de totala kostnaderna till 164 kronor per anställd. 20 av dessa 164 kronor hör till posten "Uppdatering av information och utbildningsmaterial". Med det resonemanget blir alltså slutsatsen att de administrativa kostnaderna i genomsnitt kan uppskattas bli lägre än 90 miljoner kronor för hela företagskollektivet och i genomsnitt bli lägre än 20 kronor per anställd. Vi antar att variationen mellan olika företag är stor.

11. Vilka andra kostnader och förändringar är aktuella för företag

Ett införande av en ny regelstruktur är en förändring för alla berörda och det kan vara svårt att förutse exakt vilka effekter det kan få. Arbetsmiljöverket har dock inte identifierat några andra kostnader och förändringar för företag än de som redan har redovisats.

12. Påverkan på företagen

12.1 Påverkan av konkurrensförhållanden

Som framgår i avsnitt 6 konstaterar Sonder i sin rapport att kostnader som handlar om uppdatering av system proportionellt får större effekt på små företag genom att tid som behöver läggas på uppdatering av information om arbetsmiljöföreskrifterna kan bli lika omfattande för ett litet företag som för ett stort. Men Sonder konstaterar också att många små företag kan förväntas ha möjlighet att använda sig av centralt informationsmaterial som tillgängliggörs via Arbetsmiljöverket, branschorganisationer och andra, vilket gör att effekterna för små företag kan minskas något. Trots att olika företag kan vara olika förberedda och ha olika förutsättningar att anpassa sig till den nya strukturen, gör Arbetsmiljöverket en bedömning att en ny struktur inte ska påverka konkurrensen, i alla fall inte på sikt. De kostnader som har identifierats är enbart sådana som uppstår när den nya strukturen beslutas. Strukturen ska på sikt inte ge en förändrad kostnad utan snarare förenkla, framför allt för de små företagen.

12.2 Annan påverkan

Ingen annan påverkan på företagen har identifierats.

13. Särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Målet med att utforma en mer överskådlig struktur, att se över språket och att skapa en större enhetlighet i våra föreskrifter är att göra det lättare för alla att hitta och förstå våra regler. I mindre verksamheter med få anställda finns det sällan särskilda resurser som har till uppgift att ha kunskap om arbetsmiljöregler och att se till att dessa följs. Ett enklare och mer överskådligt regelverk ska göra det lättare att förstå

och följa reglerna och bör därför särskilt gynna små företag. Detta är viktigt eftersom risken för arbetstagare att drabbas av olyckor, ohälsa och dödsfall i arbetet inte är mindre i små företag och arbetsmiljöreglerna, med få undantag, gäller på samma sätt i små som i stora företag. Om reglerna är lättare att hitta och förstå underlättar det för små företag att följa dem.

Att också förtydliga ensamföretagares skyldigheter är bland annat tänkt som en hjälp för just den gruppen att förstå vilka regler de omfattas av.

14. Särskild hänsyn beträffande tidpunkten för ikraftträdande

Arbetsmiljöverket tillämpar vanligtvis en ikraftträdandetid för nya föreskrifter på sex månader, i detta föreskriftsarbete kommer ikraftträdandetiden att bli längre. Enligt den nuvarande tidplanen kommer de nya föreskrifterna att träda ikraft den 1 mars 2022, vilket blir cirka ett år efter det att föreskrifterna har beslutats.

Referenser till samtliga våra föreskrifter kommer att behöva uppdateras, vilket är en anledning att ge utrymme för en längre omställningstid för de berörda än i vanliga fall.

Alla nu gällande föreskrifter kommer att upphävas samtidigt som de nya träder i kraft. I vissa fall kan det behövas övergångsbestämmelser. När föreskrifterna i den nya strukturen beslutas kommer det också att i de nya föreskrifterna finnas de övergångsbestämmelser som behövs. Det kan vara övergångsbestämmelser som till exempel gäller för vissa undantag från föreskrifter, eller för tillstånd och intyg som Arbetsmiljöverket har meddelat.

15. Behov av speciella informationsinsatser

Arbetsmiljöverket kommer efter hand att ta fram informationsmaterial som beskriver den nya regelstrukturen, materialet kommer att finnas tillgängligt på Arbetsmiljöverkets webbplats: www.av.se. Informationsmaterialet kommer att vara i form av filmer, presentationer och beskrivande text. Redan i samband med remissutskicket kommer mycket av informationen att finnas tillgänglig.

Under remisstiden kommer Arbetsmiljöverket att anordna intressentmöten i form av hearings där det är möjligt för våra målgrupper att ställa frågor och få information om förslaget till ny regelstruktur.

Arbetsmiljöverket har också tagit fram en introduktion till myndighetens regler, en paragrafnyckel som visar hur de nuvarande paragraferna sorterats in i de nya föreskrifterna samt en lista för ensamföretagare över vilka regler de berörs av. Under remisstiden finns frågor och svar upplagda på Arbetsmiljöverkets webbplats: www.av.se/remisser.

Arbetsmiljöverket kommer också att ha möten med de partsgemensamma kunskapsorganisationerna Prevent, Sunt arbetsliv och Partsrådet för att de ska få aktuell information om vad som händer i arbetet med att införa den nya

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

regelstrukturen. Syftet är att de ska få förutsättningar att i ett så tidigt skede som möjligt ta fram informationsmaterial som stöd för sina målgrupper.

16. Hur samråd genomförs

Arbetsmiljöverket har haft många kontakter med olika företrädare för berörda. En redovisning av detta görs i denna rapports del 1 under rubriken "Samråd".

17. Kontaktuppgifter till Arbetsmiljöverket

Projektgruppen som arbetar med den nya regelstrukturen nås på regelstruktur@av.se.

Frågor kan även besvaras av vår svarstjänst på telefon 010-730 90 00.

Bilaga 1 - Indelning av Arbetsmiljöverkets föreskrifter enligt den nya regelstrukturen

Detta är en översikt över hur Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter har sorterats in i den nya regelstrukturen. Vissa föreskrifter nämns mer än en gång, det beror på att de blivit uppdelade när vi har sorterat in reglerna i den nya strukturen. Det finns också enstaka paragrafer som flyttats till annat sammanhang än i nu gällande föreskrifter.

En detaljerad sammanställning över var respektive paragraf i alla Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter har hamnat, finns i dokumentet Paragrafnöckel, som du hittar på vår webbplats www.av.se/remisser.

Grundläggande arbetsmiljöregler – för dig som har arbetsgivaransvar

- AFS 2015:4 Organisatorisk och social arbetsmiljö
- AFS 2012:3 Minderårigas arbetsmiljö
- AFS 2007:5 Gravida och ammande arbetstagare
- AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete
- AFS 1999:7 Första hjälpen och krisstöd
- AFS 1982:3 Ensamarbete
- AFS 1982:17 Anteckningar om jourtid, övertid och mertid
- AFS 1994:1⁶ Arbetsanpassning och rehabilitering

Grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning - för dig som är byggherre, projektör eller byggarbetsmiljösamordnare

- AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete (de delar som inte berör arbetsgivare)

Produktregler för stegar, ställningar, och viss annan utrustning för arbete på höjd, samt vissa trycksatta anordningar (oharmoniserade området)

- AFS 2013:4 Ställningar
- AFS 2007:1 Sprängarbete
- AFS 2006:7 Tillfälliga personlyft med kranar eller truckar
- AFS 2004:3 Stegar och arbetsbockar
- AFS 2003:6 Besiktning av lyftanordningar och vissa andra tekniska anordningar
- AFS 2000:6 Mast- och stolparbete
- AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete

Produktregler för maskiner

- AFS 2008:3 Maskiner (som släppts ut på marknaden efter 29 dec 2009)

Produktregler för tryckbärande anordningar

- AFS 2016:1 Tryckbärande anordningar

⁶ Dessa föreskrifter planeras under 2020 att ersättas av nya föreskrifter om arbetsanpassning.

Produktregler för enkla tryckkärl

AFS 2016:2 Enkla tryckkärl

Produktregler för utrustning för potentiellt explosiva atmosfärer

AFS 2016:4 Utrustning för potentiellt explosiva atmosfärer

Förbud att på marknaden släppa ut ledade skärverktyg, avsedda för bärbara handhållna röjsågar

AFS 2012:5 Förbud att på marknaden släppa ut ledade skärverktyg avsedda för bärbara, handhållna röjsågar

Vanliga risker i arbetsmiljön

AFS 2018:4 Smittrisker

AFS 2016:3 Elektromagnetiska fält

AFS 2015:2 Kvarts - stendamm i arbetsmiljön

AFS 2012:2 Belastningsergonomi

AFS 2011:19 Kemiska arbetsmiljörisker (Ändrad och omtryckt i AFS 2014:43)

AFS 2009:7 Artificiell optisk strålning

AFS 2008:17 Arbete med djur

AFS 2005:5 Cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt

AFS 2005:16 Buller

AFS 2005:15 Vibrationer

AFS 2004:1 Syntetiska oorganiska fibrer

AFS 2003:3 Arbete i explosionsfarlig miljö

AFS 2001:7 Anestesigaser

AFS 1997:7 Gaser

AFS 1988:4 Blybatterier

AFS 1981:15 Skydd mot skada genom ras

AFS 1981:14 Skydd mot skada genom fall

AFS 1993:2 Våld och hot i arbetsmiljön

Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning

AFS 2017:3 Användning och kontroll av trycksatta anordningar

AFS 2013:4 Ställningar

AFS 2012:1 Användning av motorkedjesågar och röjsågar

AFS 2006:7 Tillfälliga personlyft med kranar eller truckar

AFS 2006:6 Användning av lyftanordningar och lyftredskap

AFS 2006:5 Användning av truckar

AFS 2006:4 Användning av arbetsutrustning

AFS 2004:6 Användning av traktorer

AFS 2004:3 Stegar och arbetsbockar

AFS 2003:6 Besiktning av lyftanordningar och vissa andra tekniska anordningar

AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

AFS 1999:8 Användning av pressar och gradsaxar

AFS 1998:5 Arbete vid bildskärm

Utformning av arbetsplatser⁷

- AFS 2009:2 Arbetsplatsens utformning
- AFS 2008:13 Skyltar och signaler
- AFS 1997:2 Arbete i stark värme
- AFS 1998:2 Arbete i kylda livsmedelslokaler

Specifika risker vid vissa typer av arbeten

- AFS 2011:2 Innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer
- AFS 2010:16 Dykeriarbete
- AFS 2010:1 Berg- och gruvarbete
- AFS 2007:7 Rök- och kemdykning
- AFS 2007:1 Sprängarbete
- AFS 2006:8 Provning med över- eller undertryck
- AFS 2006:1 Asbest
- AFS 2001:9 Hamnarbete
- AFS 2000:6 Mast- och stolparbete
- AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete (de delar som berör både arbetsgivare och andra)
- AFS 1998:8 Arbete i motorbranschen
- AFS 1998:6 Bekämpningsmedel
- AFS 1997:5 Smältning och gjutning av metall
- AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning
- AFS 1985:18 Frisörarbete

Gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön

- AFS 2018:1 Hygieniska gränsvärden

Medicinska kontroller och hälsoundersökningar i arbetslivet

- AFS 2019:3 Medicinska kontroller i arbetslivet
- AFS 2005:20 Hälsoundersökning av flygpersonal inom civilflyget

Föreskrifter som inte förs in i den nya regelstrukturen då alla eller de flesta paragrafer täcks av andra föreskrifter (för närmare information om vad som hänt med olika paragrafer, se Paragrafnyckeln)

- AFS 1985:18 Frisörarbete
- AFS 1990:11 Arbete med försöksdjur
- AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning

⁷ Dessa fyra föreskrifter planeras under 2020 att ersättas av nya föreskrifter om arbetsplatsens utformning. Ett antal paragrafer från nuvarande föreskrifter om arbete i kylda livsmedelslokaler (AFS 1998:2) kommer sedan att flyttas från arbetsplatsens utformning till ett eget kapitel i föreskrifterna om specifika risker vid vissa typer av arbeten.

Bilaga 2 – Intervjusvaren

Arbetsmiljöverket har låtit konsultföretaget Sonder genomföra en undersökning för att belysa vilka konsekvenser och vilka kostnader som uppstår i samband med att en ny regelstruktur införs.

Undersökningen har genomförts som en frågeundersökning. Företrädare för 13 olika organisationer har intervjuats och dessa har valts ut för att få en blandning av olika typer av organisationer. De organisationer som intervjupersonerna representerar är dessa:

Intervjuer har genomförts med företrädare för följande organisationer:

- Kalmar kommun.
- Region Kalmar län.
- Stockholms hamnar (byggprojekt).
- Bonava Sverige (byggbolag).
- Servicegaraget/Mekonomen (bilverkstad).
- IFMetall (fackförbund).
- IKEM (branschförening/arbetsgivarförening).
- Gröna arbetsgivarna (branschförening/arbetsgivarförening).
- Prevent (informationsmaterial och utbildningar inom arbetsmiljö).
- RISE Certifiering (certifieringsorgan för arbetsmiljöledningssystem).
- Goodpoint (konsulter inom bland annat arbetsmiljö).
- AFA försäkring (arbetsskadeförsäkring).
- Elektrikerförbundet (fackförbund)⁸.

Nedan återges hur Sonder i sin rapport har redovisat svaren från respektive intervju⁹. Redovisningen kompletterar denna rapports avsnitt om kostnader och andra konsekvenser (avsnitt 6).

Exempel Kalmar kommun

Respondenten är arbetsmiljöingenjör inom Kalmar kommun. Kommunen har åtta förvaltningar och flera kommunala bolag. Antalet anställda är 5 100 personer. Kommunen inklusive de kommunala bolagen har cirka 300 chefer. Kommunens förvaltning och bolag har ledningssystem som är certifierade enligt ISO 9001 (ledningssystem för kvalitet) och ISO 14001 (ledningssystem för miljö).

Beskrivning av konsekvenser

Respondenten uppskattar att de behöver ge cirka 3 timmar utbildning om den nya regelstrukturen för cheferna, samt förse dessa med informationsmaterial så att de kan informera sina medarbetare. De behöver även uppdatera

⁸ Intervjun med Elektrikerförbundet ingår som underlag i Sonders analys, men intervjun finns inte redovisad i Sonders rapport.

⁹ *Kostnadsberäkningar: Underlag till konsekvensutredning för införandet av ny regelstruktur.* Arbetsmiljöverkets diarienummer 2018/025480.

introduktionsutbildningen för nya chefer med information om den nya regelstrukturen.

Respondenten och hennes kollegor på HR-avdelningen kommer att behöva utbildning om regelstrukturen, samt lägga tid på att uppdatera information om arbetsmiljöregelverket på kommunens intranät. Respondenten har svårt att uppskatta hur mycket tid som kommer behöva användas till detta. Kommunen anlitar ingen extern leverantör av arbetsmiljöinformation, utan HR-avdelningen sköter uppdateringen av information och tillhandahåller utbildning. Respondenten uppskattar att en viss tid av utbildningen för cheferna kommer att gå till att förmedla annan information än om enbart regelstrukturen.

Med ledning av informationen från Kalmar kommun uppskattar vi att följande aktiviteter kan kopplas till införandet av den nya regelstrukturen:

Utbildning för medarbetare inom HR och chefer som innefattar:

- Ta fram utbildningsmaterial för utbildning om regelstrukturen
- Uppdatera introduktionsutbildningen för chefer.
- Deltagarnas tid för att medverka på utbildning.
- Eventuella lokalkostnader och kostnader för resor och restid.

Uppdatering av arbetsmiljöinformation på intranätet som innefattar:

- Tid för arbetsmiljöspecialist.

Kostnadsberäkningar

Utbildning en halv dag för HR-specialister, uppskattningsvis 20 personer.
Yrkeskategori "Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister med flera",
0,5 dag à 2 811 kr = 28 000 kr

Utbildning för 300 chefer, varav merparten högre chefer. 3 timmars utbildning,
yrkeskategori "förvaltnings- och planeringschefer" = 476 000 kr

Uppdatering av arbetsmiljöinformation på intranätet, uppskattningsvis en veckas
arbete. Ta fram utbildningsmaterial och genomföra utbildningar för 300 chefer, samt
specialister, uppskattningsvis 10 dagars arbete. Yrkeskategori
"Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister med flera", 15 dagar à 2 811
kr = 42 000 kr.

Total kostnad för Kalmar kommun: cirka 546 000 kr
Kostnad per anställd i kommunen: cirka 110 kr

Exempel Region Kalmar Län

Region Kalmar Län ansvarar för bland annat hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling i Kalmar län. Regionen har 7 300 anställda på 300 arbetsställen.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Delar av verksamheten, regionens tre sjukhus, samt regionservice, är certifierade enligt OHSAS 18 001 (ledningssystem för arbetsmiljö). Respondenten är HR-strateg och arbetsmiljöspecialist.

Beskrivning av konsekvenser

Respondenten uppskattar att införandet av den nya regelstrukturen kommer att medföra ett arbete med att uppdatera den digitala arbetsmiljöhandboken, där det finns länkar till Arbetsmiljöverkets hemsida, samt hänvisningar till nuvarande föreskrifter. Arbetet innebär att gå igenom cirka 100 dokument och uppdatera länkar samt ta bort eller uppdatera eventuella hänvisningar till specifika föreskrifter. Arbetet görs centralt av respondenten själv som har god kunskap och överblick över innehållet i arbetsmiljöhandboken. Detta arbete bedöms därför kunna göras med hög grad av effektivitet.

När det gäller behov av utbildning bedöms följande kategorier behöva utbildning om den nya regelstrukturen. Chefer, HR-specialister, fackliga företrädare, medarbetare i företagshälsovården och politiker. Framför allt chefer med direkt personalansvar bedöms behöva en utbildning om den nya regelstrukturen. Utbildningarna sker med egna resurser och i egna lokaler.

Följande aktiviteter kan kopplas till införandet av ny regelstruktur:

- Tid för arbetsmiljöspecialist att uppdatera arbetsmiljöhandboken, ta fram utbildningsmaterial och genomföra utbildningar.
- Utbildning för 300 chefer med direkt personalansvar.
- Utbildning för HR-organisationen och företagshälsovård, totalt 63 personer.
- Utbildning för 350 skyddsombud.
- Utbildning för 65 politiker, samt de 30 högsta cheferna.

Kostnadsberäkningar

Cirka tre veckor för arbetsmiljöspecialist för att uppdatera information och genomföra utbildningar. Yrkeskategori "Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister med flera", 15 dagar à 2 811 kr = 42 000 kr

Utbildning för chefer med personalansvar. Yrkeskategori "Chefer inom hälso- och sjukvård". 300 personer x 2 timmar à 491 kr = 295 000 kr

Utbildning för HR-organisationen, yrkeskategori "Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister med flera", 45 personer x 4 timmar à 351 kr = 63 000 kr

Utbildning för medarbetare företagshälsovård, samt skyddsombud, 368 personer, yrkeskategori "sjuksköterskor": 368 x 4 timmar à 323 kr = 475 000 kr

Utbildning för 65 politiker, yrkeskategori "politiker och högre tjänstemän": 65 x 1 timmar à 706 kr = 46 000 kr

Remiss - Förslag till regler i ny struktur

Utbildning för 30 förvaltningschefer, yrkeskategori "förvaltnings- och planeringschefer": 30 x 1 timmar à 529 kr = 16 000 kr

Total kostnad för Region Kalmar län: cirka 937 000 kr
Kostnad per anställd: cirka 130 kr

Exempel byggprojekt Stockholms hamnar

Respondenten är arbetsmiljösamordnare för byggprojektet Stockholm Norrvik. Projektorganisationen består av cirka 40 anställda och konsulter. Med entreprenörernas personal inräknat är det cirka 300 personer som arbetar i projektet.

Beskrivning av konsekvenser

På frågan om vad införandet av den nya regelstrukturen hade inneburit för projektet i dag, pekar respondenten på behov av uppdatering av information, samt utbildning för projektledare och bygglidare, vilket i detta fall berör 25 personer. De skulle behöva cirka en dags utbildning.

När det gäller uppdatering av dokumentation ser respondenten att det skulle innebära ett stort jobb att gå igenom och uppdatera checklistor, informationsmaterial, arbetsmiljöplanen, riskbedömningsmallar m.m. Respondenten bedömer att det skulle innebära cirka en veckas jobb med att gå igenom och uppdatera relevant informationsmaterial, vilket även innefattar uppdatering av sakinnehållet i de fall det skett förändringar.

Respondenten resonerar att de med anledning av införandet av en ny regelstruktur skulle ta tillfället i akt att göra uppdateringar av dokumentationen även av andra anledningar än att uppdatera hänvisningar till föreskrifterna. Därmed är det svårt att skilja ut hur stor del av arbetet som skulle göras specifikt med anledning av den nya regelstrukturen.

Följande aktiviteter kan kopplas till införandet av ny regelstruktur för byggprojektet Stockholm Norrvik:

- Genomgång och uppdatering av befintlig arbetsmiljödokumentation, cirka fem arbetsdagar för arbetsmiljösamordnaren.
- Framtagning och genomförande av utbildning: cirka tre arbetsdagar för arbetsmiljösamordnaren.
- Deltagande i utbildning: cirka 1 arbetsdag för 25 projektledare och bygglidare.

Kostnadsberäkningar

5 dagar för miljösamordnaren, yrkeskategori "Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister med flera". à 2 811 kr per dag = 14 000 kr

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

3 dagar för arbetsmiljösamordnaren, yrkeskategori "Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister med flera". à 2811 kr per dag = 8 000 kr

En arbetsdag för 25 personer, yrkeskategori "Arbetsledare inom bygg och tillverkning m.m." à 2 833 kr = 71 000 kr

Kostnad för införande av ny regelstruktur skulle uppgå totalt till cirka 93 000 kr för byggprojektet Stockholm Norrvik.

Kostnad per sysselsatt i projektet uppgår till cirka 310 kr.

Exempel Servicegaraget (Mekonomen bilverkstad)

Servicegaraget är en bilverkstad som ingår i Mekonomen-kedjan. Företaget har tre anställda inklusive ägaren och omsätter 4,1 miljoner kronor. Branschföreningarna inom bilverkstadsbranschen har utvecklat konceptet Godkänd bilverkstad som innehåller dokumentation och utbildning inom kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Servicegaraget är anslutet till Godkänd bilverkstad, vilket innebär att företaget har en manual med informationsmaterial som regelbundet uppdateras och får ett årligt besök av en specialist som utbildar och kontrollerar att företaget följer konceptet.

Beskrivning av konsekvenser

Respondenten på Servicegaraget ansvarar för administration och tar hand om arbetsmiljöfrågorna. Införandet av ny regelstruktur skulle enligt henne sannolikt innebära att de får uppdaterad information från Godkänd bilverkstad som de behöver skriva ut och lägga in i manualen. Det skulle också innebära att specialisten från Godkänd bilverkstad sannolikt skulle ta upp förändringarna i arbetsmiljöregelverket i samband med det årliga kontroll- och utbildningsbesöket. Respondenten uppskattar att de kan behöva lägga cirka två timmar totalt på att uppdatera informationen. Någon separat utbildningsinsats är sannolikt inte aktuell.

Kostnadsberäkningar

Kostnaden för Servicegaraget uppskattas till 2 timmar för yrkeskategori "fordonsmekaniker, reparatörer med flera" à 274 kr, totalt cirka 550 kr.

Kostnad per anställd uppgår till cirka 180 kr.

Exempel Bonava Sverige

Bonava är en bostadsutvecklings- och byggkoncern med verksamhet i flera länder i norra Europa. Bonava Sverige omsatte under 2017 knappt 5 miljarder kronor och har cirka 220 anställda tjänstemän.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Beskrivningar av konsekvenser

Respondenten är arbetsmiljöchef och chef för hållbar utveckling på Bonava Sverige. De konsekvenser hon ser av införandet av ny regelstruktur är främst att hon och två medarbetare som arbetar med arbetsmiljöfrågor kommer att behöva uppdatera information och interna utbildningar. De får uppdateringar av laglistor från en extern leverantör, men behöver göra ett eget arbete för att uppdatera informationen i sina interna informationssystem.

Även platscheferna och arbetsledarna, 20 personer, behöver uppdatera de informationstavlor som finns på platskontoren där det finns hänvisningar till arbetsmiljöföreskrifter.

När det gäller utbildning kommer platschefer och arbetsledare att behöva utbildning om regelstrukturen, vilken uppskattningsvis skulle ta en halvdag, varav en del dock skulle handla om andra arbetsmiljöfrågor. Av de övriga personerna behöver t.ex. projektledare övergripande kunskap om den nya regelstrukturen. Det är cirka 40 – 50 personer som kan behöva en timmes utbildning vilket enligt respondenten ryms inom ramen för befintligt forum. De högsta cheferna får information inom ramen för arbetsmiljökommitténs ordinarie möten.

Följande aktiviteter kan därför kopplas till införandet av en ny regelstruktur (och som ej kan hanteras inom ramen för ordinarie forum/arbete):

- Uppdatera information i interna informationssystem.
- Uppdatera informationstavlor.
- Utbildning platschefer och arbetsledare.

Kostnadsberäkningar

Genomgång och uppdatering av befintlig arbetsmiljödokumentation: cirka fem arbetsdagar för arbetsmiljöchefen och hennes medarbetare.

Framtagning och genomförande av utbildningar: cirka tre arbetsdagar för arbetsmiljöchefen.

Uppdatering av informationstavlor och deltagande i utbildning: cirka 0,5 arbetsdag för 20 platschefer och arbetsledare.

Utbildning av projektledare m fl inom ramen för befintligt forum: cirka 1 timme per person.

Kostnaderna för dessa aktiviteter är

8 dagar för arbetsmiljöchefen, yrkeskategori "Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister med flera" à 3 304 kr per dag = cirka 26 000 kr

0,5 arbetsdag för 20 platschefer och arbetsledare, samt 1 timme för 50 projektledare mm, yrkeskategori "Arbetsledare inom bygg och tillverkning m.m." à 361 kr per timme = cirka 47 000 kr

Remiss - Förslag till regler i ny struktur

Kostnad för införande av en ny regelstruktur skulle uppgå till cirka 73 000 kr för Bonava, Sverige.

Kostnad per anställd uppgår till cirka 330 kr.

Exempel IF Metall

IF Metall är ett fackförbund med 320 000 medlemmar, 12 000 skyddsombud och 320 regionala skyddsombud. Respondenten är ombudsman med ansvar för skyddsombuden inom IF Metall.

Beskrivning av konsekvenser

Respondenten räknar med att skyddsombuden kan behöva cirka 1 dags utbildning för att gå igenom den nya regelstrukturen. De regionala skyddsombuden kan behöva ytterligare utbildning eftersom de ska täcka in flera olika branscher. Då merparten utbildningar inom arbetsmiljö som erbjuds av IF Metall och LO är klassrumsutbildningar räknar vi med kostnader för sådana. Om webbutbildning skulle användas som alternativ blir utbildningskostnaderna betydligt lägre än i detta exempel.

Utbildningen handlar för IF Metalls del om att utbilda 320 regionala skyddsombud och de lokala skyddsombuden. Utbildningsinsatsen omfattar följande aktiviteter:

- Ta fram utbildningsmaterial.
- Utbildning för ombudsmän och andra som håller utbildningar.
- Kostnader för lokal m.m.
- Reskostnader.

Kostnadsberäkningar

Kostnaden för skyddsombudens arbetstid belastar arbetsgivarna och tas inte med i beräkningen för IF Metall. För utbildningar i arbetsmiljö kan även utbildningskostnaderna och reskostnader eventuellt belasta arbetsgivarna, men här antas de belasta fackförbundet.

Vi uppskattar att de 320 regionala skyddsombuden kan behöva cirka 2 dagars utbildning i den nya regelstrukturen. 2 arbetsdagar för yrkeskategorin "förtroendevalda" à 2 393 kr per dag = cirka 1 530 000 kr.

300 utbildningstillfällen och 20 utbildare kan täcka utbildningsbehovet för IF Metalls skyddsombud, 20 utbildare som genomför 15 utbildningstillfällen var behöver cirka 25 arbetsdagar för förberedelser, genomförande och resor. 25 arbetsdagar för yrkeskategorin "förtroendevalda" à 2 393 kr per dag = cirka 60 000 kr per utbildare. Med omkostnader för resor uppskattas kostnaden per utbildare till 80 000 kr.

Kostnaden för lokaler och reseersättning för 40 deltagare per utbildningstillfälle uppskattas till 40 000 kr per utbildningstillfälle.

Kostnaden för införandet av ny regelstruktur uppskattas uppgå till cirka 1 530 000 kr för de regionala skyddsombuden, 1 600 000 kr för utbildarna och 12 320 000 kr för lokaler och ersättningar för 300 utbildningstillfällen med 12 000 skyddsombud och 8 tillfällen med de regionala skyddsombuden.

Totalt 15 450 000 kr, vilket motsvarar en kostnad av 1 250 kr per skyddsombud, inklusive de regionala skyddsombuden.

Exempel IKEM och Gröna arbetsgivarna

Respondenten arbetar halvtid som arbetsmiljöexpert inom respektive arbetsgivarorganisation. IKEM är en branschförening och arbetsgivarorganisation för cirka 1 200 företag med 70 000 anställda inom kemiindustrin. Gröna arbetsgivarna är en arbetsgivarorganisation för cirka 4 000 företag med 30 000 anställda inom jord- och skogsbruk, djursjukvård och golfklubbar.

Beskrivning av konsekvenser

De kostnader som respondenten anger i samband med införandet av en ny regelstruktur är dels arbetet med remissvar och dels arbetet med rådgivning riktat till medlemsföretagen. Hon uppskattar att det är cirka 20 rådgivare per organisation som behöver utbildning om den nya regelstrukturen, samt att man kommer att anordna minst fem informationsträffar per organisation för medlemsföretagen i samband med införandet av den nya regelstrukturen.

Respondenten bedömer att insatsen för hennes roll som arbetsmiljöexpert i samband med införandet av den nya regelstrukturen handlar om cirka 25 procent av hennes tid under ett halvår för respektive organisation.

Följande aktiviteter kan kopplas till införandet av en ny regelstruktur:

- (Arbete med remissvar).
- Framställning av informations- och utbildningsmaterial.
- Internutbildning av cirka 20 personer per organisation.
- Cirka 5 informationsträffar per organisation för medlemsföretagen.

Kostnadsberäkningar

Framtagning av informationsmaterial m.m., samt anordna internutbildning och informationsträffar: 25 procent under 6 månader för en person i yrkeskategori "Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister med flera", cirka 66 000 kr x 0,25 x 6 = 99 000 kr

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

En dags utbildning för 20 HR-specialister: 3 304 x 20 = cirka 66 000 kr
 Kostnad för fem informationsträffar, cirka 20 000 kr per tillfälle = 100 000 kr.
 Kostnad per arbetsgivarorganisation uppskattas till cirka 255 000 kr

Exempel tjänsteleverantörer inom arbetsmiljö

Intervjuer har genomförts med flertalet tjänsteleverantörer inom området arbetsmiljö, exempelvis RISE Certifiering (certifieringsorgan) och Goodpoint (konsulter inom arbetsmiljö), men även Prevent och AFA Försäkring har intervjuats¹⁰.

Dessa organisationer levererar tjänster till företag och andra organisationer inom arbetsmiljöområdet och är exempel på tjänsteleverantörer inom en "arbetsmiljöbransch" som även omfattar bland annat företagshälsovård, juridiska informationstjänster och rådgivningstjänster inom HR.

RISE Certifiering certifierar företag och andra organisationer mot standarder för ledningssystem inom arbetsmiljö, bland annat ISO 45001, OHSAS 18001 och AFS 2001:1 (Systematiskt arbetsmiljöarbete). Respondenten är produktansvarig för ledningssystem inom arbetsmiljö. Cirka 35 personer (egna och kontrakterade) är verksamma inom ledningssystem för arbetsmiljö som ledningssystemrevisorer eller supportpersoner. De har cirka 1 300 – 1 400 kunder, varav 150 har certifierade arbetsledningssystem. Cirka en tredjedel av kunderna har integrerat arbetsmiljö inom ledningssystem som är certifierade mot kvalitets- och miljöledningsstandarder.

Goodpoint är konsulter inom bland annat ledningssystem för arbetsmiljö och juridisk rådgivning inom arbetsmiljö. Respondenten är seniorkonsult inom Goodpoint

Beskrivning av konsekvenser

Konsekvensen av införandet av ny regelstruktur för RISE Certifiering blir att de behöver uppdatera sitt informationsmaterial där de gör egna sammanfattningar av föreskrifter. Revisorerna behöver också ha utbildning, vilket enligt respondenten kan handla om cirka en dags utbildning om den nya regelstrukturen.

Goodpoint menar att de kommer att påverkas av införandet av den nya regelstrukturen genom att de behöver utbilda sina egna konsulter, samt uppdatera informationsmaterial, främst laglistor, som de tillhandahåller till sina kunder. Respondenten kan inte ange hur mycket tid detta kommer att ta i anspråk då det

¹⁰ Enligt uppgift från Sonder bygger detta avsnitt i första hand på intervjuerna av representanter för RISE Certifiering och Goodpoint, men även Prevent och AFA Försäkring har intervjuats.

skiljer mellan olika kunder och I vissa fall kräver mer omfattande uppdateringar av företagens informationssystem.

Hon framhåller att de i viss mån kan börja förbereda sig inför införandet av den nya regelstrukturen, men att kunderna i allmänhet vill avvakta med uppdatering av information tills förändringarna är beslutade. Om det finns gott om tid mellan beslutet om en ny regelstruktur och datum när den träder ikraft, finns större möjlighet att göra uppdateringar och utbildningsinsatser i samband med redan planerade revisioner eller utbildningstillfällen.

Samtliga organisationer som intervjuats svarade att det är mycket svårt att uppskatta vilka kostnader som konsekvenserna kommer att innebära. Dels för att de kunder som leverantörerna har i olika grad väljer att använda leverantörerna i stället för att själva göra de justeringar som krävs.